

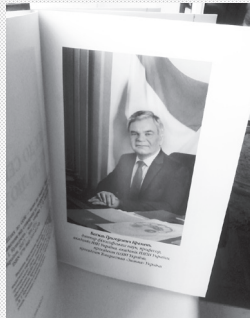
ЛІДЕРУ АКАДЕМІЇ – НАШІ ВІТАННЯ

34
Директор школи, ліцею, гімназії

70
Життя іде
і стигає коло-
ситься нива...

Життя іде і стигає коло-ситься нива... Президент Національної Академії педагогічних наук України **Василь Григорович Кремень** намагається сьогодні через педагогічну науку сприяти покращенню справ у державі, ініціює впровадження інноваційних наукових розробок та передового досвіду в шкільну практику, утверджує високий статус Вчителя в Україні, особисто приділяє значну увагу директорам шкіл як керівникам осередків гармонізації суспільства, підтримує педагогів-новаторів, а ще більше директорів-новаторів. **Він – голова Ради проєкту «Педагоги-новатори в Україні».**

Василь Григорович Кремень – автор близько **800** праць, фундатор наукового напрямку «Філософія людиноцентризму-дитиноцентризму».

Василь Григорович – науковець. Всі кажуть: він блискучий науковець. Такий же і організатор, і керівник.

У книзі «Шлях до себе – шлях до людей» лише назви її статей свідчать про безмежну людську любов, людське визнання нашого ювіляра. Для прикладу: *на посаді міністра колегами відмічено:* «талановита небайдужа людина», «видатний державний діяч, учений, освітянин, філософ», «видатна постать», «людина-творець», «лідер за покликанням», «людиноцентрична постать», «людина світлого розуму та добро-го серця»; *колеги по Академії засвідчують:* «мудре керівництво та невичерпний оптимізм», «глобальне мислення», «талановитий учений, досвідчений організатор», «життя як служіння людям», «талант бути самим собою», «мудрець нашого часу», «вчений цивілізаційного гатунку»; *щодо громадської діяльності зазначено:* «немов іскри із кременю – в будівництві, державі, науці», «мудрий керівник, справжній патріот», «велика людина», «чесний, розумний, принциповий», «конструктивний демократ», «багатогранна обдарованість», «гуманитарій-гуманіст».

Добре, що наше суспільство має таких людей. Чим більше буде таких людей, як **Василь Григорович**, чим більше вони будуть затребуваними, тим швидше ми отримаємо той результат, на який заслуговує наша нація, культура, зрештою, українська людина.

Вочевидь, **Василь Григорович** – **видатна особистість!** Він за своє життя побудував собі пам'ятник.

Удостойний низки нагород і відзнак, серед яких: *почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України», орден «За заслуги» III, II, I ступенів, орден князя Ярослава Мудрого IV ступеня, Державні премії України в галузях освіти та науки і техніки.*

«Перед сучасною людиною постали нові суспільні вимоги, тому ми разом повинні виховати наших дітей конкурентоспроможними в новому динамічному середовищі, складних ринкових умовах.»

Василь Кремень

Вінтерв'ю нашому журналу Василь Григорович про свій персональний внесок в науку сказав наступне:

«Філософія дитиноцентризму, людиноцентризму. Це поняття взялось зовсім не випадково. Справа в тому, що моя докторська дисертація була присвячена проблемам взаємодій колективності і індивідуальності.

Адже люди, які у нас продукуються, вони вимагають патерналізму, це люди, які уповають на державу, на царя, на президента.

Європейський характер життя вирізняється тим, що людина уповає на себе і ставить на місце і царя, і президента, і прем'єра... Елементарні речі: є якість порушення з боку керівника, відразу громадський осуд її змушений йти у відставку.

Через те, зміна освіти на основі дитиноцентризму – шлях до щастя людей і динамічного розвитку України як демократичної країни.»

Шановний Василю Григоровичу!

Ви – сіяч добра,

золоте серце Академії!

Дивлячись на Вас, переконуєтесь у справедливості слів *«що посієш, те й пожнеш»*. Тож і віддачу масте: доказом є й підготовка до Вашого ювілею, коли і книгу надрукували, і родовід описали, коли спішать сказати Вам добрі й теплі слова представники різних верств нашого суспільства. А книга (див. вріз) увібрала стільки любові, шани до Вас усіх тих, хто разом весь час, і друзі, і односельці, і однокурсники, і тих, хто знайомий Вам за роботою в Уряді, Міністерстві, Академії та громадських установах!

Ми теж знайомі з Вами з першого дня, як тільки-но Ви стали Міністром, а у журналі – головою його редакційної Ради. Ви маєте державницьке мислення, тому й підтримуєте і словом, і ділом освітян, керівників освіти, директорів шкіл, ліцеїв і гімназій, а також вчителів-новаторів, учених, тих, кому суспільство має завдячувати за подвижницьку працю зі збереження й розвитку найкращого в українській освіті. Ви сприяєте творенню майбутнього у сьогоднішніх школах країни, а отже й даєте надію українській спільноті на подальший розвиток.

Проект «Педагоги-новатори в Україні» розкрив Вас, **Василію Григоровичу**, як Особистість, продемонстрував на Вашому прикладі, яким має бути сучасний керівник. Ви означаєте висоту людських взаємин не на словах, а на ділі, підтримуючи педагогів-новаторів, забезпечуючи їх публічне визнання й захист (цей фото-вріз засвідчує Вашу неабияку увагу до авторів-героїв проекту «Педагоги-новатори в Україні» протягом усіх 10 років його існування в освітньому просторі країни).

Останнім надасте нам сьогодні можливість вкотре щиро говорити, що слова не розходяться з ділами: лідер Академії сам є провісником ідей, спрямованих на викорінення тих сутнісних вад українців, які заважають нашому людському розвитку – «чого изволите» та виступає проти того, щоб «посипати голову попелом»!

Ваші слова піднімають дух у колег, а подяки надихають усіх нас на людські звершення!

З нагоди Вашого ювілею, **вельмишановний Василю Григоровичу**, прийміть щирі вдячність від директорського корпусу країни за високе служіння обраній справі, невтомний творчий пошук, самовідданість і щедрість душі.

Вітаємо Вас з Днем народження, дорогий наш ювілярє!

За дорученням членів Редакційної ради Всеукраїнського науково-практичного журналу «Директор школи, ліцею, гімназій» та членів Ради проекту «Педагоги-новатори в Україні»

Ольга ВИГОВСЬКА

ЖИТТЄВИЙ УСПІХ Олександр Савченко – ВІТАЄМО!

*Я завдячую долі,
що я знайшла ту професію,
яка відповідала моїм можливостям, є
моєю «сродною» працею.
Олександра Савченко*

КРИЗЬ ПРИЗМУ СОБИСТОГО ДОСВІДУ

• Я завжди з великою тривогою думую про сільську школу, бо вона є віддзеркаленням усього, що там відбувається. Це той випадок, коли реформи мають бути в контексті соціально-економічної підтримки, бо не можна витягнути того важкого воза самотужки.

• **Учитель – професія для обраних.** Правильно говорять, що людина – це таліна. Ось такий парадокс: йдуть шалені випуски, але далеко не кожен може бути вчителем, а викладачем – кожен. У Сковороди: «Лише той є вчитель, хто живе так, як вчить»...

• **Директором сучасної школи** має бути людина культури і загальної, і педагогічної – це визначальна риса. Якщо є такий директор, то він створює певну ауру.

ПРО СЕБЕ

Базова освіта була дуже незначна, бо **всі ці сходинки – це вже потім.** Багато разів зв'язувалася з освітою, яка шліфує, але першорядні умови закладаються на генетичному рівні. Я вдячна своїй мамі за те, що вона постійно націлювала на роботу над собою, вважала, що головне для дітей – зробити уроки, змалечку привчила до праці. І коли я приходила додому і казала, що отримала «4», то вона запитувала, а чому не «5», що я не вивчила на «5».

Визнання і шана жінки-академіка

Я вважаю, що загалом країна подякувала мені за досягнення: звання *Заслужений працівник освіти*, орден «Знак пошани», медаль *Ушинського*, кавалер ордена княгині Ольги... Все це для мене дуже щедро, і достатньо.

Хай ваше поле і надалі завжди врожайним буде, дорога Олександро Яківно!
Ольга ВИГОВСЬКА

До 75-річчя від дня народження Олександр Яківни Савченко, дійсного члена НАПН України, підготовлено книжкову виставку «Відомий учений у галузі дидактики та методики початкової освіти»¹

«Я УТВЕРДЖУЮ СЕБЕ ЧЕРЕЗ ПРАЦЮ»² – у цьому життєвий успіх Олександр Савченко

Я б сказала, що ми щасливі люди, адже яка б не була ситуація, ти віриш, що ти зможеш подолати перешкоди. Дивишся на світ оптимістично. Але чим більше знаєш, тим більше живеш, тим більше усвідомлюєш резерви, ресурси, думаєш, а що ще треба зробити, а як краще змінити. І працюєш, працюєш...

У зв'язку з перебудовами в початковій освіті – то 3-хрічна, то 4-хрічна, постійні зміни – був такий собі марафон у роботі. Я почала формуватись як вчитель початкових класів, а це вже багатопредметність, до того ще й класовод. Це була чудова школа.

Тому я вважаю, що дуже **важливо для життєвого успіху науковця – потрапити в свою колію.** У мене був потяг до наукової роботи. Ще у школі любила писати, легко добирала слово, форму. В інституті брала участь у конкурсі «Роль традицій у моральному вихованні» і ретельно до нього готувалась. Згодом *потрапила до лабораторії початкової освіти* НДІ педагогіки УРСР (сучасний Інститут педагогіки НАПН України), де працювали вже сформовані люди, автори визнаних підручників – *чудове для мене середовище.*

Плідні і нелегкі 90-ті

У 1992 році була утворена академія, а мене несподівано було визначено урядом серед академіків-засновників. Для мене це було дуже важко: статут, планування, створення інститутів, нормативна документація. Але паралельно йшла наукова робота. І основним було концептуальне методологічне оновлення змісту шкільної освіти: перша концепція, створювався закон Про освіту. Треба були цілісні підходи, треба включити статтю про стандарти, бо падав загальний рівень освіти. Влітку 1995 р. мене запросило Міністерство бути заступником міністра з питань загальної середньої освіти. І весь час, скільки я працювала, були ями, ями, круговерть, накладалась ситуація з постійними страйками... *І ви знаєте, для мене очевидно, чому так сталося* (історики ще напишуть про той період): освіта не мала реального соціального захисту, вона як та бідна берізка при дорозі. І от саме в ці роки бум **відкриття нових навчальних закладів, постійні інновації** знизу, тому що *треба було виживати, і був рух шкільництва.*

¹ dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2017/05/Savchenko-1.mp4

² З інтерв'ю академіка Олександр Савченко нашому журналу.

ЗАКОХАНИЙ В ЖИТТЯ

Григорій Петрович ПУСТОВІТ – людина талановита, щедра, завзята. Від діда-прадіда привчена до праці, та не абиякої, а такої, що має смисл і для теперішніх і для прийдешніх поколінь. Тому і обрав Григорій для освіти педагогічний інститут і фах – географія і біологія.

Григорій Петрович стояв у витоків законодавчого забезпечення позашкільної освіти часів незалежності. Він є одним з головних розробників *«Концепції позашкільної освіти і виховання»* (1996), Закону України *«Про позашкільну освіту»* (2000), Державних Програм розвитку позашкільної освіти і виховання на 2008-2012 рр. та до 2016 р., затверджених Кабінетом Міністрів України, ряду Положень про позашкільний навчальний заклад, організацію гурткової, клубної та суспільно масової роботи дітей і учнівської молоді та ін. За його ініціативи у 1996 р. створено лабораторію діяльності позашкільних закладів у НАПН України, експериментальний майданчик НАПН України на базі Хмельницького обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Хмельницької ОДА (1993) та науково-методичний журнал *«Позашкільна освіта та виховання»* (2006), де він є головним редактором.

Хай щастить вам, Григорію Петровичу, у Вашій науковій та організаційній роботі!

За дорученням друзів, колег, соратників
Лідія ТКАЧЕНКО

ПРО ВИНЯТКОВЕ, що вже здійснене ЮВІЛЯРОМ

Позашкільля – це когорта однодумців, закоханих у життя. Тільки так можна схарактеризувати людей, які, не рахуючись із власним часом й емоційними й фізичними затратами, всупереч об'єктивним труднощам і перепонам, працюють у позашкільній освіті і навіть розвивають її.

Є дещо абсолютно виняткове, ініційоване і здійснене **Григорієм Пустовітом**: організація і наукове керівництво регіональними освітньо-виховними проектами *«Позашкільна освіта: науково-методичне забезпечення екологічної освіти та морально-духовного виховання дітей, учнівської і студентської молоді»*, *«Формування творчої, соціально активної особистості засобами телекомунікаційних проектів у позашкільних навчальних закладах»*, *«Упровадження сучасних здоров'язбережувальних технологій навчання і виховання школярів як шляху до якісної освіти»* та *«Національно-патріотичне виховання дітей, учнівської і студентської молоді юннатівськими формами роботи»*. Результатом цієї багаторічної роботи є унікальні ілюстровані енциклопедичні видання, що відображають тваринний і рослинний світ Хмельниччини. Примітним є те, що пошукову й практичну роботу з фотографування природних об'єктів, змістового наповнення книжок здійснювали учні під керівництвом педагогів-позашкільників. Тримачки в руках таке видання, неочікувано для себе, ви чітко формулюєте: **ось справжній патріотизм – і ви стаєте не лише прибічником ідеї збереження рідного краю, а й відчуваєте в собі сили й рішучість зробити все від вас залежне, аби брати участь і сприяти розвитку екологічного руху й позашкільної освіти.**

Професор **Г.П. Пустовіт** – автор близько **250** наукових праць, серед яких перші в Україні навчально-методичні посібники з екологічної освіти і виховання дітей та учнівської молоді для позашкільних навчальних закладів. Результатом наукових пошуків є шерег монографій: *«Екологічна освіта і виховання учнів 1-9 класів у позашкільних навчальних закладах»* (у 2006 р. отримала відзнаку НАПН України), *«Позашкільна освіта і виховання: дидактичні основи методів навчально-виховної роботи»* (2008), *«Позашкільна освіта і виховання: теоретико-дидактичний аспект»* (2010) та підручник для вищих навчальних закладів і системи післядипломної освіти *«Позашкільна освіта і виховання»* (2013), який став лауреатом Національного конкурсу *«Видатні наукові досягнення»*.

Григорій Петрович ПУСТОВІТ – засновник наукової школи з проблем позашкільної освіти і виховання та практичного застосування наукових знань у позашкільній екологічній освіті. Під його науковим керівництвом захищено **30** кандидатських і докторських дисертацій.

А попереду ще багато планів і задумів – таких, що вже почали здійснюватися і що чекають на реалізацію.

МАЙСТРУ СЛОВА – НАШІ ВІТАННЯ!

ОЛЬГА. До ювілею

Неймовірно чарівна жінка, геніальний фахівець, громадянин, патріот, щира людина, вірна подруга, віддана мати й бабуся, кохана дружина, поетеса, художниця...

Це все про Ольгу Коноваленко, головного редактора Всеукраїнського громадсько-політичного тижневика «Освіта», яка цього року святкує ювілейний день народження. Це все про неї, однак це все – окремі грані, і хоч вони дуже яскраві, однак не можуть передати всієї глибини й цільності її особистості.

Усе її життя пов'язане з журналістикою, усі її помисли – з Україною, предмет повсякчасної турботи – справи людські, дітище – газета «Освіта».

Дочка сільських учителів з Черкащини, вона начебто вже народилася мудрою та інтелігентною, аби продовжити місію своїх батьків, лише на іншому витку свідомості.

Опанувавши журналістику як фах, вона просто отримала форму для висловлення віковичних прагнень і устремлінь свого народу.

Одержавши право журналіста на узагальнення й висловлювання не лише від свого імені, вона стала до боротьби за справедливість, порядність, честь своїх співвітчизників.

Народившись жінкою, вона постала однією з чарівніших і привабливіших наших сучасниць. Красунею, витонченою й ніжною, постійною й водночас різною, тендітною й сильною, розумною й нездоланною... Одне слово – справжньою українкою.

Де розум – там і тривога, де совість – там і сердечний неспокій, де трепетна душа – там і біль. Де потрібна допомога – там і Ольга, яка кожен біду в чужій долі сприймає як свою,

а кожен спільну перемогу оцінює, як виконану місію і не зараховує їх до своїх заслуг.

Дай їй, Боже, удачі та щастя на життєвій ниві, відчуття захищеності й немарності праці, щедрих об'єктів у кожній справі. І нових планів, задумів, мрій – та їх здійснення!

Від щирих сердець одностудців Лідія ТКАЧЕНКО, завідувач сектору науково-аналітичної обробки і поширення інформації НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, журналіст, член НСЖ України

Загально відома істина: слово надихає, словом і вбивають. Щодо слів, які проговорює людина, існує застереження: «вилетить – не спіймаси». А що і скільки ж можемо сказати про тих, хто ним, словом, володіє професійно?!

З Ольгою Степанівною Коноваленко, як майстром слова, я познайомилася, коли слухала по радіо читання книжки про М.І. Шкіля «Недовезені сонячники», читала Сузанна Каракоз. Слово точне, чесне, проникливе – не залишає байдужим: через сльози слухача, співпереживання за долю хлопчика Миколи, кличе до дій та показує, що в суспільстві підлягає негайній заміні! Пізніше, коли дізналася, що цю книжку написала Ольга Степанівна, вона для мене стала взірцем Майстра Слова! Як повезло педагогічній пресі, що такі майстри в ній працюють! Тому газета «Освіта» фактично робить для освітян те, що мала б робити держава! От подивіться: якщо Ви – новатор, то підтримка Ваших ідей Вам гарантована. А стоїть за всім цим наша цьогорічна ЮВІЛЯРКА, Оленька Степанівна Коноваленко! І це її душею, її серцем і жіночою мудрістю наповнюється простір освіти, його атмосфера, якою ми вже надихаємося сьогодні, щоб жити і творити наше з Вами ЗАВТРА.

З Ювілесем, вельмишановна КОЛЕГО!

Ольга ВИГОВСЬКА

МАТИ-БЕРЕГИНЯ ГІМНАЗІЇ

Світлана Василівна БЕЛУХА, директор Лисичанської багатопрофільної гімназії, Народний учитель СРСР, Заслужений учитель України, кавалер ордену княгині Ольги, автор-герой 3-ої сторінки проекту НАПН і Журналу «Педагоги-новатори в Україні»

Наша гімназія – справжній будинок радості й творчості, а директор у ньому – мати-берегиня. Усе, що зроблено й робиться в гімназії, має одну мету – виховати справжню й гідну людину, патріота. Тож ми як справжня велика дружна родина, у центрі уваги якої завжди – дитина.

Гімназія – це справжнє творіння Світлани Василівни. Усе її життя, від першого класу до сьогодні, пройшло тут. За її керівництва створено надсучасний інноваційний заклад. Багаж знань, отриманий у гімназії, дозволяє випускникам легко справлятися з життєвими труднощами й досягати професійних висот.

Гімназія – її доля. І навіть у страшні часи літа 2014 року, коли була загроза життю, вона не залишила рідного закладу. Мабуть, завдяки її молитвам наша гімназія лишилася цілою, неушкодженою, українською.

Шановна Світлано Василівно, від щирого серця вітаємо Вас із ювілеєм. Творчої наснаги Вам, міцного здоров'я, бадьорості духу! Нехай Ваша робота завжди супроводжується успішними зльотами, пошуками й педагогічними знахідками. **Спасибі Вам за те, що ми завжди з вами почуваємо себе сучасними та захищеними.**

Колектив Лисичанської багатопрофільної гімназії

Від редакції

ПОСВЯТА Світлані БЕЛУСІ

Озвучу декілька особливостей, які має саме ВИ, наша дорога **ЮВІЛЯРКО**:

- Заклад, яким сьогодні керує Белуха С.В., відвідувачі нарікають «дивом», «будинком вражень», «будинком радощів», «будинком, де запалюються серця», «малою Європою», «педагогічною оазою». Створено це диво на базі школи, у якій навчалась сама Світлана Василівна.
- Ви присвятили своє життя **ШКОЛІ, ДІТЯМ, а цьогоріч – 40 років, як Ви, Світлано Василівно, стали директором гімназії, а вона – Вашою долею!** Тому, навіть у страшні часи літа 2014 року, коли була загроза життю, на моє запрошення до Києва, Ви не залишили рідного закладу, при цьому у відповідь мені сказали: «Ну що ж, якщо її (гімназію) розіб'ють, я буду з НЕЮ, буду сидіти поруч...».
- Усією своєю діяльністю Ви довели, що *Ваше життя – це праця і ще раз праця.* Ви прагнула, щоб Ваше творіння – гімназія – була храмом науки й осередком культури й тому стали автором нової гуманної школи, у якій створено особливе соціокультурне середовище, комфортне для всіх учасників педагогічного процесу.
- Ви – у постійному пошуці і сьогодні. Тож девіз, яким керуєте в житті та роботі, це: **«Шукаю! Дію! Творю! Вірю!»**
- Директор виношує ідею створення педагогічних умов для повного розвитку потенціалу учнів. Умов, де не було б бездуховного, буденного, сірого, **бо сама є людиною великої енергосмисливості та широкого душевного діапазону.** (Торт «Гімназія», див. фото, який учні подарували директору на День народження, лише засвідчує, що це вже не мета, а сьогоднішні реалії шкільного життя).
- Світлана Василівна – педагог з **надзвичайно розвиненою педагогічною інтуїцією.** Вона сьогодні знає, що буде потрібно завтра, першою відчуває актуальне і своєчасне на той, чи інший період.
- **Одна з головних причин сучасної реформи «Нова школа» полягає в тому, що діти не хочуть вчитися... Ви ж створили такий навчальний заклад, в якому хочуть ВЧИТИСЯ!** Ефективність роботи директора та педагогів Лисичанської багатопрофільної гімназії підтверджується високою якістю навчання учнів. Серед випускників гімназії **30 % медалістів: при чому золотих у 7 разів більше ніж срібних. 26 % випускників працюють в системі освіти,** зокрема, і викладачами вузів. **Вочевидь, поталанило усім: і учням та їх батькам, і педагогам й керівникам гімназії та її НАДИХАЧУ – сьогоднішній ювілярці Світлані Василівні БЕЛУСІ !!!**

Державні та відомчі нагородні, якими відзначено роботу директора, актуалізують досягнення ЖІНКИ, яка **40 років** поспіль пропрацювала на чоловічій посаді та прикрасила її **СОБОЮ** – завдячуючи Світлані Василівні «посада директор гімназії» має прекрасне ЖІНОЧЕ ОБЛИЧЧЯ. Саме з такою темою **СВІТЛАНА ВАСИЛІВНА** увійшла до **Всеукраїнського проекту НАПН і Журналу «Педагоги-новатори в Україні» та стала з 2008 року ГЕРОЄМ** його 3-ї сторінки.

Редакція журналу «Директор школи, ліцею, гімназії» разом з керівниками шкіл України вітає ювілярку з Днем народження, бажає ЗДОРОВ'Я та МИРУ для всіх на нашій ПЛАНЕТИ ЗЕМЛЯ!!!

Ольга ВИГОВСЬКА

Відкриття проекту: С.1 – «В.Ф. Шаталов: його ідеї працюють і сьогодні»

МЕТРУ – 90. ВІТАЄМО!

Віктор Федорович ШАТАЛОВ,

Народний учитель СРСР, Заслужений учитель України, автор біля

30 книжок, які перекладено

17 мовами світу.

Народився 30 квітня 1927 року. Цьогоріч йому виповнилося **90!**

Успіх учня неможливий без участі вчителя.

Віктор Шаталов

З ЧОГО ПОЧАВСЯ ПРОЕКТ

«Педагоги-новатори в Україні?»

2006 рік, кінець травня. Я щойно повернулася з зустрічі з В.Ф. Шаталовим після того як на київському телебаченні його показали, бо глядачів цікавило, «чи живий Шаталов?», а виступити не дали, на що він відреагував словами: *«Чекають поки я вмру».*

Бажання віддати людині належне, такому славетному і одночасно не затребуваному в Україні вчителю-новатору, привело мене в кабінет **Василя Григоровича**, тоді вже президента Академії, з пропозицією започаткувати проект на підтримку вчителів-новаторів *«Педагоги-новатори в Україні»*. Скажу відверто, цей проект був би іншим, якби його не підтримав президент НАПН **В. Г. Кремень**, голова редакційної Ради всеукраїнського науково-практичного журналу *«Директор школи, ліцею, гімназії»*. **Він першим сказав Проєкту¹ – ТАК!** Став головою Ради цього Проєкту, а на закид, чому **В. Ф. Шаталов** до цього часу не академік, відповів дією: з березня 2007 року **В.Ф. Шаталов – Почесний доктор НАПН України.**

В.Г. Кремень у своєму зверненні до учасників і гостей проєкту підкреслив, що особлива значимість **В.Ф. Шаталова**, «мабуть в тому, що він був серед тих людей, які розбудили суспільство в свій час, велику країну до освіти, дитини, продемонстрували, що можна працювати значно ефективніше. Після цього пішли інші школи-новатори. Освіта за бурлила. Мені завжди було приємно, що **В.Ф. Шаталов** є такою великою зіркою, і що він з України!» **Тому Президія Академії розглянула питання, щоб нагородити В.Ф. Шаталова за видатний вклад у розвиток освіти, педагогіки, за новаторство нашої найвищою нагородою – Золотою медаллю імені Костянтина Ушинського.**

Ольга ВИГОВСЬКА

¹ Одним з результатів проєкту є найповніше представлення досвіду В.Ф. Шаталова у фондах ДНПБ ім. В.О. Сухомлинського, яка є єдиною бібліотекою в Україні, в розпорядженні якої всі книги В.Ф. Шаталова.

Біографічна довідка

- *Вчитель-новатор, професор, автор методики, яка має бути затребуваною сучасною українською школою, з тим, щоб стати ефективною, педагог-учений, який живе і працює заради дітей і школи.*

- *Творець нової методики навчання, практик, вихователь.*

- *Удостоєний багатьох військових та трудових нагород. Найвища нагорода від міжнародної громадськості – «За пружноження добра на Земле».*

- *Має премію від Сороса, яку надано йому за кількістю заявок у Європі на педагогічні книжки.*

- *Його ім'я стоїть поряд з такими відомими особистостями як Мати Тереза, Крістіан Бернад.*

Ким на сьогодні є Шаталов і його Школа?

- *Школа – це тисячі вчителів – його послідовників у багатьох містах країни й світу.*

- *Він: представник епохи пошуку, нова педагогічна теорія, працююча технологія, успішна практика, результати його вчительської роботи – мрія для кожного педагога.*

І сьогодні по сходах веде курс педагогічної майстерності. для студентів Донецьких вишів.

Педагоги-Новатори

Проект нашого журналу і НАПН України

Розповідь про першу сторінку проєкту та її героя – у нашому журналі // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2006. – № 6. – С. 32-48.

Директор школи, ліцею, гімназії № 1-2 2017

ВЧИТЕЛЬ-ЛЕГЕНДА: посвята¹ Михайлу Яковичу Зігману²

О. Углова

М. Я. Зігман

Кажуть, що вчителями не стають, а народжуються. Мабуть, сказане відноситься й до героя нашої сьогоднішньої оповіді Михайла Яковича Зігмана, чий ювілей ми відзначаємо цьогогоріч. Хоча, як зізнається ювіляр, його однолітки не думали, що він обере благородний шлях служіння людям, навчаючи дітей розумному, доброму, вічному. Після завершення навчання молодий вчитель російської мови та літератури набував перший досвід у звичайних сільських школах с. Ряснополь Березівського району та с. Фонтанки, де він працював учителем російської мови та літератури й заступником директора з виховної роботи. Потім були школи Малиновського району – № 53 (зараз ліцей № 53) та середня школа № 100.

І ось нарешті здійснилася мрія – Михайлу Яковичу довірили створити школу майбутнього. До речі, до пенсійного віку йому залишалося всього 23 дні. **Школа № 96, яку ювіляр створив практично «з нуля», стала однією з найкращих загальноосвітніх навчальних закладів м. Одеси.**

Редакція всеукраїнського науково-практичного журналу «Директор школи, ліцею, гімназії» приднується до вітань нашого автора та бажає Михайлу Яковичу творчої наснаги, невичерпного оптимізму, незгасного бажання передавати свої знання усім небайдужим колегам, підтримки рідних і друзів, і саме головне – ЗДОРОВ'Я.

¹Ольга Углова, бібліограф I категорії Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки імені В.Г. Заболотного, щира шанувальниця управлінсько-педагогічного таланту ювіляра.

²Михайло Якович Зігман, учитель вищої категорії, вчитель-методист, методист навчальних дисциплін у Малиновському відділі освіти м. Одеси. Свій досвід висвітлює на сторінках фахової педагогічної періодики, щедро ділиться ним з молодими колегами.

УЧНІ та КОЛЕГИ про НЬОГО

Ось що пише учениця цієї школи: «Училась в школі № 96 очень давно, один из первых наборов. В то время не было никакого ремонта, советские спаянные парты и т. д. Отучилась там два года, за это время наши родители много денег потратили, но оно того стоило. Вымогательства и обязаловки не было, те, кто не мог помочь деньгами, помогали, чем могли (сами помогали делать ремонт). Школа расцветала. Я ее посетила спустя несколько лет после окончания – пришла к брату на собрание, и не узнала. Когда пришлось брата перевести в другую школу (перестали набирать старшие классы), всей семьей расстроились. Я не знаю, что творится сейчас в этой школе с новым директором, но для меня эта школа всегда останется детищем Зигмана Михаила Яковлевича!!!» (Одеський форум).

Ось що кажуть його колеги та колишні учні: «Через багато років прізвище Зігман звучить, як пароль для всіх, хто навчався у сотій школі» (С. Младенова);

«Михайло Якович – справжній вчитель, відданий своїй справі, не шкодуючий для своїх учнів ні часу, ні душевних сил» (Л. Лебедева);

«Меня русскому учил еврей, я благодарна ему буду до смерти. Зигман Михаил Яковлевич ни на кого не орал, не обзывал нас стадом, от руки рисовал нам таблички правил. У меня по русскому было 2!!! Но я чрезмерно благодарна этому мужчине за тот подход, который сейчас позволяет мне чувствовать себя грамотным человеком!!! Я часто хочу найти его и расцеловать!!! Вот так надо учить, чтобы и через 20 лет, помнили!!!» (К. Рибальченко);

«ЗИГМАН Михаил Яковлевич – человек-легенда. Его походы для многих учеников просто награда. А методы преподавания неповторимы и незабываемы» (Одеський форум);

«Зигман не только даёт фирменные советы, он даёт тебе веру в то, что ты поступаешь правильно. Ведь у каждого свой путь и важно, чтобы твой Учитель верил в тебя»; «Школа № 96 всегда жила немножко не по правилам. Здесь учителя пили чай вместе с учениками и директором, а директор обедал с детьми за одним столом в школьной столовой, а не у себя в кабинете. Здесь праздники были общими, беды делились поровну» (О. Мусевич); «Постійне спілкування з моїм директором Зігманом Михайлом Яковичем дає мені право говорити, що це Божжа благодать посднала в ньому природну відданість людям, роботі, своїм рідним, близьким і друзям, делікатність, сильну волю, глибокий розум, неперевершені знання життя і людей, кристалебу чесність, доброту і щедрість серця» (Г. С. Рудько).